

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Conclusio huius tractationis, ac de amore obedientiæ. Cap. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

ascribas, sic paulatim rationem altiora se præsumptem compescas, & iudicia aduersus imperata insurgentia frænabis.

Postremò, statum tuum ac prælati considera, & hæc meditatio te à iudicio mandatorum eius auertet. Ille caput est à Deo quidem constitutum, tu verò membrum capiti subiectum, quod secundum rationem rectam à capite debet dirigi ac gubernari. Ille magnam lucem à Domino communicaram habet vt regat; tu modicam, illam scilicet quæ sufficit, vt obedias. Ille non paruum rationum copiam meditatus est, & consilio aliorum adiutus, vt hoc, aut illud præciperet; tu nullam, aut vnã rationem vidisti, vt præcepto eius obliteres. Ille bonum commune ante oculos proposuit, vt ita in gubernatione procederet; tu bonum peculiare tuum, aut non bonum aliquod, sed solum affectum immoderatum intendis, vt oppositum mandati vile iudices. Ille tandem experientia poller; tu inexperientia, & cæcitate non cares. Quare ergo tam superbus eris, & arrogans, vt audeas iudicio, & rationibus tuis, prælati iussis repugnare?

Non iudices contra iudicem, ait Ecclesiasticus, quoniam secundum quod iustum est, iudicat. Ne, inquam, causam agas contra prælatum, quam profectò inire decreuisti, quando eius præcepta improbare audes. Ille enim, quod iustum erat, præcepit, ac rationi consonum, vnde Christus iudex omnium, ac iudex huius causæ futurus, te nimis temeritatis arguet, illum verò ab iniuria vindicabit. Temerarius quidem est ille, qui non sibi commissum iudicat. Tibi commissum non est prælatum tuum iudicare, aut eius præcepta discutere. Ne igitur eum iudicando, mandataque eius examinando, in temeritatem, & in penam temeritatis destinatum incurras. Hæc habuimus, quæ ad perfectionem obedientiæ consequendam legendis proponeremus. Beatus autem Pater noster Ignatius, in illa aurea obedientiæ epistola, tria alia media proposuit ad subiciendum iudicium, quæ consultò præmittimus, ne omnibus peruia proponamus.

Conclusio huius tractationis, ac de amore obedientiæ.

CAPVT XVIII.

D si nem iam huius tractationis, ac huius secundi voluminis, Deo ac Domino nostro donante, peruenimus, cuius ope vitæ spiritualis itinera patefecimus, & omnibus pie & religiosè viuentibus, rationem à malo declinandi, & bonum faciendi, monstrauimus. Illud solum superest, vt compendium huius multiplicis viæ inuestigemus (si quod fortè sit possibile reperire) vt illud homines infirma memoria, aut exiguis viribus teneant, & per ipsum quasi per iter tutissimum ad vitæ spiritualis finem, quem in votis habent, scilicet ad perfectionem, ac mentis sanctitatem, perueniant. Vtilissimum namque est, viam regiam, qua itur ad urbem, scire; ac vtilius & amabilius esse solet viam compendiarium agnoscere, si per eam breuius & tutius ad ciuitatem acceditur, & viator à multis laboribus & periculis liberatur. Hoc igitur vitæ spiritualis perfectionis compendium, est obedientia, qua vna retenta, miro modo vniuersas virtutes possidemus, & cunctas vitæ vias breui conficimus, & ad vitam æternam, ad finem nimirum omnis desiderij nostri, &

A omnis perfectionis festinamus. Serui estis. (verba sunt Pauli) eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obedientiæ ad iustitiam. Duos terminos ponit, & duas horum terminorum vias. Termini sunt, mors & iustitia. Licet enim morti sola vita opposita videatur, meritò tamen ei opposuit iustitiam, quoniam non ad mortem corporis, sed animæ, respiciebat, cuius vita non est alia, quàm ipsa gratia atque iustitia. At vitæ mortis & vitæ animæ qua nunc Deo per gratiam viuimus, & postea per gloriam viuemus, sunt peccatum, & obedientia, vt sicut peccatum ad mortem ducit, ita intelligamus obedientiam viam esse, qua ad vitam gratiæ & gloriæ omnes iusti perueniunt. Idque exemplo illius adolescentis monachi mirè obedientis ostenditur, ad cuius sepulchrum, post mortem eius, cum

B (vt Climacus narrat) senior quidam venisset, ad eumque clamans dixisset: Frater Achatii, putasne mortuus es? Respondit vita functus: Et fieri quomodo potest pater, vt moriatur homo obedientiæ deditus? Hic mortem per obedientiam euasit, & per hanc viam semper duraturam vitam inuenit. Eadem quoque nos ad perfectionem, quam ille adeptus est, transibimus, & vitam illam veram & beatam assequemur. Sicut enim per inobedientiam vnus hominis, scilicet primi parentis, peccatores constituti sunt multi, omnes inquam illi, ab eo peccatum originale traxerunt, & inobedientiæ sui parentis participes facti sunt: ita & per vnus obedientiam, nempe Christi, iusti constituti sunt multi, omnes inquam illi, qui per meritum passionis, & mortis eius gratiam & obedientiæ imitationem participarunt. Peccatum itaque via est qua ducit ad mortem, & obedientia via est qua ducit ad vitam. Per peccatum, quod transgressio & inobedientia est, peccator duplicem mortem culpæ & æternæ damnationis incurrit: per obedientiam verò iustus duplicem vitam gratiæ, & gloriæ, & perfectæ gratiæ, ac extremæ gloriæ perfectis paratæ promeretur.

C Si ergo, ô iuste, perfectionem cupis, si eius assequendæ gratia hæc nostra scripta legisti, vt ex eis viarum perfectionis notionem desideriumque deciperes, ecce compendiarium viam perfectionis, & tutissimam, & suauissimam, & omnium frequentissimam tibi demonstro. Hæc via compendiarium est, quoniam, vt diximus, omnes virtutes continet. Si diligis Deum, si diligis proximum propter Deum, si Deo debitum cultum exhibes, si ad parentes pietatem, ad maiores obseruantiam, ad æquales affabilitatem habes: si promissa implet, si veritatem in dictis tenes, si misericors, si pater, si mitis, si constans, si sobrius, & castus, & modestus existis, in his omnibus obedientiam custodis. Vnde si hanc tenueris, dum tenueris, non poteris legem transgredi, nec peccatum admittere, nec aliquam virtutem debitam præterire. Quare propositis à Moyse præceptis legis, quæ iustitiæ, & virtutum præcepta sunt, orationem suam sic ille obedientia conclusit. Custodite, & facite, quæ præcepit Dominus Deus vobis: non declinabitis neque ad dexteram, nec ad sinistram: sed per viam, quam præcepit dominus Deus vester, ambulabitis, vt viuatis, & bene sit vobis. Quid est custodite, & facite, nisi obedite Domino, & præcepta eius non tantum memoria seruetis, sed etiam obedientia possideatis? Et quæ est hæc via, per quam estis ambulaturi? nonne est obedientiæ via, à cuius tramite non est ad dexteram neque ad læuam declinandum, quia declinare, est obedientiam de-

Rom. 6.
16.

Climac.
gradum 4.

Rom. 5.
14.

Deut. 5.
32.33.

serere, & malum inobedientia complecti: Hæc obedientia, est via vitæ, quia per eius functiones & fructus, nunc spiritualiter viuimus, & bonum illud æternum, quo bene sit nobis, & ineffabile, comparamus. Quis ergo iam neget obedientiam, viarum vitæ, id est, omnium virtutum, esse compendium, quam si confecerimus, omnes virtutes exercebimus?

Obedientia insuper via est tutissima, quam qui non dilexerit, qui non operibus prætulit, licet in cælum septies quotidie rapiatur, licet montes fide transferat, & eximia miracula faciat, non securus in cælum vadit, sed certissimè cum ingenti periculo damnationis æternæ in præceps ruit. Meritoque

Dionys.
de presf
mensf.
art. 13.

Iuda.
19.

Euseb. 9.

Dionysius Richelius ait: Qui vult opera sua esse tuta ac recta in conspectu Dei, nihil obedientia præferat, nihil penitus anteponat, siue iunior, siue senior: imo quo senior est, eo ædificationi & perfectioni plus studeat, nullumque sibi faciat finem proficiendi. Non obedientibus conuenit illud Iudæ Apostoli: Hi sunt, qui segregant semetipsos, animales, spiritum non habentes. Nam eo ipso quod Deo, & prælati non obediunt, spiritum vitæ non habent, & dum ab aliis fratribus se per inobedientiam segregant, signum vitæ animalis, & carentia vitæ spiritualis important. Omnia detrimenta animæ, inquit Eusebius Emisenus, ex inobedientia vitio oriuntur. Ergo omnis securitas animæ ex obedientia debet procedere, cuius possessori nihil ad securitatem potest deesse. Vita spiritualis quam ratione, & quibus adiumentis secura transigitur? Similibus certè eorum, quæ ad vitam corporalem requiruntur. Huic autem, quæ sufficient? An non cibus, vt mortem irruentem repellat; & notitia malorum & bonorum, vt illa fugiat, & ista appetat; & fortitudo, vt mala caueat, & bona conquirit? Sed hæc tria ad vitam spiritualem animæ vna obedientia continentur. Obedientia cibus est, quæ animam multiplici virtutum actione sustentat. Lux est, quia sapiens, & discreta est, quæ malum improbat, & bonum approbat. Fortitudo est, quia patientiam habet adiunctam, qua difficultates præceptorum obseruandorum superat, & animam, cui insedit, ad rectum faciendum impellit. De his tribus, quæ ad vitam spiritualem diximus necessaria, pulcherrimè Bernardus est locusus, proptereaque, vile duximus, eius verba non prætereire. Sic ille ait.

Bernard.
ser. 3. de
diuer.
Iuan. 4.
14.
Eph. 127
2.

Bonus cibus obedientia, de qua nimirum & ipse dominus ait: Meus cibus est vt faciam voluntatem patris mei. Et Propheta: Labores (ait) manuum tuarum, quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Bonus cibus patientia pauperum, quæ non peribit in finem, panis lacrymarum, panis doloris. Verumtamen vtrique necessarium est condimentum, sine quo vterque insipidus, non modò non reficiat, sed gustatus afferat mortem. Durissimè equidem cibus vterque frates, & nisi aliquod tertium saporabile opponatur, vtrique mors in olla. Quid verò tam saporabile, quam sapientia? Nempe lignum vitæ est, quod & ipsas aquas Marath, per Moysem dulcosauit. Farinula est, quæ pulmentum Prophetarum per Helisæum saporauit. Oleum est ob cuius inopiam virginibus fatuis ostium clauditur nuptiarum. Sal est, quod nulli sacrificio deesse iubetur. Inde est quod insulos homines dicimus, quos intelligi volumus minime sapientes. Et Dominus sal in nobis præcipit haberi. Apostolus quoque omnem nostrum sermonem sale monet esse conditum. Puto tamen hanc ipsam, quam obedientia, & patientia tertiam addi volumus

A sapientiam, nihilominus triplicem inueniri, vt nostrum hoc condimentum velut tribus quibusdam herbis conficiatur. Opus est, vt iustitia sit in intentione, habitas in operatione, humilitas in reputatione. Inspida namque Deo, & insulsa quodammodo nostra obedientia, seu etiam patientia est, nisi omnium, quæ vel agimus, vel patimur, ipse sit causa: quia & quidquid facimus, nubemur tacere in gloriam Dei. Et non si quid patimur, sed si quid propter iustitiam patimur, beati. Oportet autem pusillanimitatem quoque, & tristitiam in omnibus, quæ agenda sunt, vel toleranda; cauere: quia hilarem datorem diligit Deus. Denique hilaritas ipsa, & bona voluntas, ad eam, quam supra diximus, preparationem, specialiter noscitur pertinere.

B Porro elationem super omnia fugere necesse est. Quisquis enim altum sapit, & opus eius, & patientia vanum sapit: nec grauior vllus sapor, aut magis contrarium est veritati, hæcenus Bernardus. Tuta est igitur obedientia via, quia cibum salutarem, patientiam fortem, & sapientiam hanc de sursum descendentem reperit quisquis per eam perseveranter incedit.

Competit quoque obedientia vt via sit plena suauitatis. Nam verè qui eam ingrediuntur, quasi in lectica in cælum eunt. Qui in theda aut lectica iter faciunt, omnibus notum est, quantis molestiis iuneris liberentur. Neque Solis ardoribus æstuant, nec hiemis frigore rigent, nec niue, aut grandine feriuntur, nec pluuia madefiunt. Ita veri obedientes in lectica sanctæ obedientia vesti à mille tentationum actibus, & à multis animæ periculis liberantur. Sol indiscreti feruoris eos non vrit, quem nubes obedientia temperat; nix ignauiæ & tepiditatis non impedit, quam indumentum obedientia areet; pluuia molestiarum non tingit, quia illos obedientia tegumentum cooperit. Hæc via sanctæ subiectionis plana est, anfractibus ac præcipitiis exempta. De qua Salomon ait: Via iustorum absque offendiculo: Nam licet in ea aliquod molestia se offerat, spe retributionis euascent.

C Iusti quippe, vt Gregorius ait, in conuersatione sua quilibet eis aduersitatis obuiauerit, non impingunt, quia temporalis aduersitatis obstacula æternæ spei, & internæ contemplationis saltu transiliunt. Hanc viam fructuosæ arbores, & proceræ, & flores, & rosæ, & violæ vndique cingunt, & riuus aquarum saluberrimarum rigant, quia cor perfecti obedientis fructus virtutum reficiunt, angelorum excubiæ protegent, sanctæ cogitationes & desideria florere faciunt, & fluenta gratiarum irrigationi deseruiunt. De qua profecò illud Isaie intelligi potest, quod ad litteram de ipso authore huius viæ, scilicet de Christo, qui dixit: Ego sum via, scriptum est. In cubilibus, id est, in cordibus peccatorum, in quibus prius dracones multarum transgressionum habitabant, oriatur vitior calami, & iunci, nimirum multiplicis virtutis pulchritudo. Et erit ibi obedientia semita, & via, semita, quia eius suauitas non omnibus nota est: & via, quoniam per se satis lata & aperta est. Hæc via sancta vocabitur, nam & opera sanctitatis docet, & ad sanctitatem ducit. Non transibit per eam pollutus, quoniam eo ipso, quod aliquis se peccato polluat, à tramite debita subiectionis exorbitat. Et hæc erit vobis directa via, nam sine ambagibus in perfectionem tendit, & ita certa est, vt nec stulti errent per eam. Non erit ibi lect, &

Prout.
15. 19.

Greg. 10.
mor. 13.

Iuan. 14.
6.

Isaie 35.
7.

mala

mala alicuius vitij bestia non ascendet per eam, nec inuenietur ibi. Et qui liberati fuerint à miseris sæculi, ambulabunt per eam. Quis ergo per hanc viam non iucundè gradiatur? Certè subditi si ex animo obediunt, vt hæc virtus requirit, alacres & exultantes incedunt, adeo vt quisque eorum dicat: Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.] Habet enim conscientiam attestantem sibi, quia cum parer, in domum æternam Domini propètat, vbi in æternum exultet. Quin & hæc obedientiæ lætitia ad ipsos prælatos extenditur. Idèoque monet Paulus vt obediãmus præpositis nostris, rationem pro animabus nostris reddituris. Additque vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non expedit nobis. Planè non expedit, quia languor capitis in corpus redundat, & dum prælati nostri, ex nostra inobediãtia tristantur, non possumus non ex eorum tristitia contristari, & seueritatem disciplinæ sentire. Obedientiã igitur nos lætificat, & prælatum adiuuat, & lætitia perfundit. Tunc enim adiuuatur, vt Laurentius Iustinianus ait, tunc ipse participatur labor, tunc lætus effectus pondus non sentit, cum prompto obeditur affectu. Coacta namque seruitia fastidioso suscipiuntur animo. Quæ verò alacri mente, placido vultu, & volenti exhibentur corde, lætificat præipientem. Quanta putas erit lætitia illius domus, in qua prælatus in Domino gaudet, & subditus in eodem Domino vehementer exultat?

Illud præterea ad hanc sanctam obedientiam ingrediendam mouet, quodd frequentissima est, & omnes qui rectè sapiunt, intrant per eam. Hanc nouem Angelorum ordines perfectè conficiunt. Nam, vt ait Paulus: Omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis.] Et Dauid ad Dominum: Qui facis Angelos tuos spiritus, id est celeres in obediendo, & ministros tuos, efficares in ministrando, [vt ignem vrentem.] Hanc viam omnes iusti ingrediuntur, nec qui iusti sunt possunt eam deserere. Tenebit enim iustus viam suam.] Et lex Dei eius in corde ipsius.] Et opus iusti ad vitam.] Et si vit. fecerit iudicium, & iustitiam,] & in præceptis meis ambulauerit, & iudicia mea custodierit, vt faciat veritatem, hic iustus est.] Quid moror? Ab hac obedientia via creaturæ rationis & sensus expertes, nec ad momentum discedunt. Quod gratum est ex verbis Sanctissimi Brunonis, & illustrissimi Carthusiensium Patriarchæ intelligere. Sic ille ait: Quid igitur dicent monachi inobedientes, & suas voluntates facientes, ac per hoc Deo non placentes cum tota monachorum religio obedientia sit? Cum viderint non solum rationales creaturas, sicut Angelos, & homines, verum etiam, quæ sensu & ratione carent, iubentis Domini obedire voluntati? Inde est enim quodd cæli enarrant gloriam Dei. Inde est quodd venti, & mare obediunt ei. Inde est quodd terra nostra dedit fructum suum: Inde est quodd omne lignum dat fructum in tempore suo. Denique quodd virga in serpentem, & aqua mutatur in sanguinem: quodd marera aperitur, quodd petra fundit aquas, quodd manna pluit: quia ašina loquitur: quodd Iordanis conuertitur retrosum: quodd, iubente homine, sol non mouetur: Totum hoc obedientia facit: sunt & alia huiusmodi innumerabilia, quæ in diuinis voluminibus inueniri & colligi possunt. Præsertim, quod noui testamenti paginas legerit; ibi cognoscat quantum obedientia possit: vbi videbit ad hominis imperium

A] demonia fugere, mortuos resurgere, elementa mutati, leprosos mundati, cæcos illuminari, paralyticos curati. Sed quid multa? Ibi videbit nihil rerum posse, nec naturam contra illius voluntatem qui creauit ipsam naturam. Sed ò miseria semper lugenda, & magis lacrymis quàm verbis semper exponenda: Omnis creatura est obediens Deo præter illam, quæ facta est ad imaginem Dei. Solus Diabolus, & homo inobediens inuenitur, cum nulla alia creatura inobediens inueniatur. Huc vsque ille.] Et quidem si inimicitias cum Diabolo gerimus, non consentiamus ei, neque eius inobediãtiã & perniciãtiã imitemur. Sit nobis exosa illa via, quam soli iniqui & perditici ambulant; (& hæc non est alia quàm via inobediãtiæ) illam verò omnibus mentis conatibus ambulemus, quam Angeli & iusti, & creaturæ sine sensu, aut ratione à Deo doctæ frequentant. Stultum enim esset, gressus insipientium sequi, quorum finis tenebræ, & vix, & à vestigiis sapientum deuiare.

Sapiens pigrum, vt sapientiam disceret, ad formicam mittit; ego verò religiosæ vitæ sectatores ad seruos sæcularium mitto aliquod præmium expectantes, vt ex illis obedientiæ promptitudinem & perfectionem addiscant. Certè Paulus seruis imperat, vt suis dominis & heris obediãt. Quicumque, inquit, sunt subiugo serui, Dominos suos omni honore dignos arbitrentur. Quo loco Chrysostomus pulchrè (vt solet) fideles exemplo seruorum ad obedientiam Deo in prælati præstandam inuitat. Ita ille scribit: Si autem seruis ita imperat obedire dominis, intruemini quo nos animo in Dominum nostrum esse conuenit, qui nos de nihilo vt essemus effecit, qui nutrit, qui vestit. Et si ergo non aliter, saltè vt famuli nobis nostri, ita illi seruiamus. Nonne vitam illi omnè in hoc exponunt, vt nobis requiem parent? Hoc illis opus est, istud studium, vt dominos curent. Nõne illi, quæ domini sunt, tota die curant, sua verò diei vix exigua parte? Contra verò nos, nostra quidem semper, quæ verò sunt Domini, neque minima curamus temporis parte, istudque, cum ille obsequis non egeat nostris, sicuti domini famulorum, sed hæc omnia nostris comodis cedant. Illic enim ministeriũ famuli domino prodest, hic autè serui obsequiũ domino nihil, seruo autem plurimum confert. Bonoru enim, inquit, meorum nõ eges. Dic enim, quæso, si ego iustus sum, Deus quid inde lucratur? Quid perdet, si fuero iniustus? Nonne immortalis illa natura est? Nonne inuiolabilis, & omni superior labe? Serui nihil habet propriũ, sed omnia domini sunt, quæ tum libet illi diuites fiãt: nos plurima habemus propria. Neque absq; ratione à rege omniũ tantũ honoris accepimus. Quis vnquã dominus pro seruo filiũ tradidit suum? Nullus certè, sed omnes pro filiis seruos eligent. Contra, hic proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illũ, pro omnibus inimicis obediens se. Serui si grauiã illis quædam imperentur, ne sic quidem indignantur, maximè si grati illi sunt: nos autem grauius plurima ferimus. Seruis dominus nihil tale promittit, quale nobis Deus. Sed quid? libertatem præsentem, omni sæpe seruitute cõriorem. Sæpe enim vbi fames inualuit, libertas hæc omni seruitute acerbior fuit, idque pro summo munere habetur. Apud Deum verò mortale nihil, nihil corruptibile est: sed quid? Non vos, inquit, dicam seruos, vos amici mei estis. Erubescamus, dilectissimi, atque timeamus, si vt nobis famuli seruiunt, ita nos Domino seruire studeamus, immo nos ne minimam quidem partem seruitutis ostendimus.] Hæc est ille.

Hæc similitudo seruorum nos ad obediendum

Pf. 121.1.

Hebr. 13. 17.

Iustin. de disciplin. mon. c. 7.

Hebr. 1. 14.

Pf. 103. 4.

Iob. 17. 9. Pf. 36. 31. Psal. 10. 16. Exechiel 18. 5. 9.

Bruno. de orna. Eccl. c. 10.

B

C

D

E

1. Tim. 6. 1.

Chrysol. hom. 16.

Rom. 8.

Ioan. 15.

instimulet. Licet enim Dominus nos in filios charissimos adoptauerit, & in filios dilectissimos elegerit, tamen natura serui eius sumus, ac vilia mancipia. Ipse mille titulis, immo & infinitis est herus noster: praelatus vero est oconomus eius, quasi rerum eius dispensator, & voluntatis illius propalator; seruus malus, & piger, & infidelis erit ille, qui propter reuerentiam heri, huic etiam obedientiam non praestat. Indignabitur Dominus aduersus huiusmodi hominem, & eum non sine debita animaduersione relinquet. Conuersus ad praelatum, ut eum de peruicacia inobedientium conuoletur, dicit illi: Non te abiecerunt, sed me, ne regnem super eos. Et va illis, qui de rege suo dicunt: Nolumus hunc regnare super nos; & aduersario suo, scilicet propriae voluntari, se stultum, & ad suam perditionem subiciunt. Ad inobedientes vero exprobrans illis duritiam suam, dicit, quod per Hieremiam affatus est ad filios Israel. Præauerunt sermones Ionadab, quos præcepit filiis suis, ut non biberent vinum, & non biberunt vsque ad diem hanc, quia obedierunt præcepto patris sui: ego autem locutus sum ad vos de mane confurgens, & loquens, & non obedistis mihi. Misique ad vos omnes seruos meos prophetas; neque audistis me. Loquitur ad nos Dominus cum secreta inspiratione tangit, & ad obediendum mouet. Loquitur per seruos suos, cum per praelatos aliquid iubet. Probosum erit nobis, si filij carnalibus patribus suis obediam, nos vero patri nostro, qui solus verus est pater, non obediamus, & voluntatem suam per praelatos expositam implere detretemus.

Hæc igitur sit summa omnium, quæ hætenus dicta sunt, (summa breuis, & paucis verbis multa complectens) ut obedientiam ad Deum, & ad homines nobis præpositos addiscamus; & nihil omnino eorum, quæ desiderari possunt, prætermittamus. Paulus dixit: Qui proximum diligit, legem impleuit; & plenitudo legis est dilectio. Ego autem audeo, & dico: Qui Deo, & praelatis suis obediens fuerit, legem impleuit, & plenitudo legis obedientia est. Et (ut verum fatear) non multum audeo, quoniam spiritus Sanctus per os alterius sapientis hoc etiam dixit. Nam scriptum est: Finem loquendi pariter omnes audiamus. Deum time, & mandata eius obserua; hoc est omnis homo. Hic sit finis sermonis nostri, quem toto hoc volumine late satis exposuimus. Hæc etiam sit summa omnis doctrinæ, quam de malo fugiendo, & exterminando, & bono faciendo, & promouendo, tradidimus, ut scilicet Deum timentes, & diligentes, eius ac praelatorum

A mandata (quæ sine dubio mandata sunt Dei) diligenter custodiamus. Hoc enim est omnis homo. Nam (ut Augustinus ait) quicumque est hoc, est custos vtriusque mandatorum Dei; quoniam qui hoc non est, nihil est. Non enim ad veritatis imaginem reformatur, remanens in similitudine vanitatis. Hoc est omnis homo, totus scilicet, integer, & perfectus homo, nam qui ex parte tantum mandata seruauerit, obedientiamque tenuerit, ex ea parte qua aliquid boni facit, incipiens est, at perfectus, & virtute consummatus non est. Hoc est omnis homo, quoniam hoc solum ab homine exigitur, & huius rei gratia conditus est, ut Deum timeat, & diligit, & eius mandatis obediat, & per hæc vitam beatam acquirat. Hoc est omnis homo, quia vna obedientia quequid sibi iniunctum est, optime cumulateque perficit. Verus obediens etiam in infimo gradu sit obedientiæ, peccata grauiam non aliter quam mortem ipsam, & gehennam, immo multo magis fugiet. Verus obediens peccata leuia, (nam & ipsa transgressiones sunt) pro sua possibilitate vitabit. Verus obediens vitiiis & prauis moribus suis bellum inferet, & ea nitetur extinguer. Verus obediens mundum infestantem contemnet, diabolum suadentem reiciet, carnem blandientem ridebit, & omnes tentationes superabit. Verus obediens sensibus suis frantum mortificationis imponet, & passionem ac affectus cohibebit. Verus obediens pro omnibus virtutibus laborabit, & humilitatem, paupertatem, castitatem, & reliquas comparare gestiet. Obedientia igitur est omnis homo, & omnium eorum, quæ ad vitam spiritualem requiruntur, facile breueque compendium.

C Ecce, lector optime, primo lucubrationum mearum volumine tibi naturam, & dignitatem, & instrumenta generalia perfectionis vitæ spiritualis exposui: Ecce hoc secundo volumine vitam spirituales in actione positam, quæ malum vitat, & bonum sequitur, declarauit. Si hæc feceris, & non osecitanter exercueris, satis paratus eris, ut vitæ contemplatiuæ particeps fias, & secreta orationis, quæ tertio volumine (faciente Domino) sumus explicaturi, intellectu comprehendas, & experimento concipias, & ad perfectionem, quam elegisti, nondum tamè acquisiisti, celeri gradu peruenias, & perfectus factus animas Deo lucrari possis, aut doctrinæ verbo, aut salutem sanctæ conuersationis exemplo: Præstante Domino nostro Iesu Christo, cui cum Patre, & Spiritu sancto sit honor, imperium, & gloria sempiterna. AMEN.

1. Reg. 8. 7.

Ter. 35. 14. 15.

Rom. 13. 8. 10.

Ecl. 12. 13.

Aug. 20. de ciuit. c. 8.

